

образ зіткнення протилежних сил, в основній частині – образ боротьби, а в заключній – образ перемоги. Три образи – зіткнення, боротьба і перемоги – і водночас єдиний образ Егмонта. У ході аналізу увертюри доцільно розповісти про Бетховена – громадянина, музиканта-революціонера, героїчне мистецтво якого народжувалось у героїчний час, коли розвалювалися монархії, створювалися республіки. Розповідь про Бетховена – громадянина і революціонера буде неповною без згадки про те, як з'явилася назва Третьої симфонії – «Героїчна». Думка присвятити нову симфонію Бонапарту з'явилася у Бетховена давно. Для композитора Наполеон був героєм революції, який очолив боротьбу за республіку, відстояв її свободу. Присвятити йому симфонію – означало заявити про свою позицію. Нехай знають усі: новий твір розповідає про генія революції Бонапарта, про велич революційної боротьби, про героїку подвигу і торжество людини. Симфонію було майже закінчено, коли Бетховен дізнався, що Наполеон оголосив себе імператором. Обурений композитор вигукнув: «Тепер він буде топтати ногами всі людські права, служитиме тільки своєму честолюбству, він ставитиме себе над усіма і стане тираном!» Він схопив титульну сторінку з написом «Бонапарт» і гнівно розірвав її. На іншому, чистому аркуші написав: «Героїчна симфонія». Імператор не міг бути героєм Третьої симфонії, її герой – народ.

Список використаних джерел:

1. Вишневський О. Сучасне українське виховання. Педагогічні нариси / О. Вишневський. – Львів, 1996. – 234 с.
2. Гадалова І. Виховання мистецтвом: досвід, проблеми, пошуки / І. Гадалова // Початкова школа. – 1989. – № 4. – С. 46-54.
3. Ільєнко Л. Виміри сформованості художньої культури школярів / Л. Ільєнко // Мистецтво та освіта. – 2001. – № 3. – С. 20-26.

Кадоркіна Ю.О.

студентка,

Національна академія керівних кадрів культури та мистецтва

СУЧАСНА КНИЖКОВА ІЛЮСТРАЦІЯ

В Україні книжкова графіка завжди була на високому рівні. Починаючи з часів бароко, коли українська книжкова гравюра досягла високомистецького рівня, до сьогоднішнього дня, коли видання, оформлені нашими художниками, отримують престижні міжнародні нагороди.

Ціла плеяда талановитих ілюстраторів, художників створювала самобутні роботи, що допомагали розкрити твори письменників та поетів. Геніальні творчі знахідки ілюстраторів початку ХХ століття – Григорія Нарбути, Василя Кричевського та багатьох інших заклали високий стандарт національної книжкової графіки, сміливо поєднуючи світові тенденції, академічну освіту та

відголоски народної орнаментики. Самобутніми були і експерименти школи Михайла Бойчука.

Можна також окремо виділити самобутню та новаторську книжкову графіку періоду так званої «Відлиги» – кінця 1950-х – початку 1960-рр., коли нетривалий період відносної свободи від нещадної тоталітарної цензури дав змогу проявитись цілій низці талановитих художників-шістдесятників. Цікаві приклади книжкової ілюстрації були в 1980 та згодом, у 1990-ті, незважаючи на складну економічну ситуацію та кризу в зв'язку з нею в книгодрукуванні.

На сьогоднішній день в Україні ілюстратори поєднують в своїх роботах різноманітні техніки та технології, працюючи з різними матеріалами. Технічний прогрес та розвиток графічних редакторів дає змогу поєднувати художні прийоми, створюючи складні технологічно роботи.

Починаючи в 2000-х спостерігається поступовий підйом книговидавництва. Активно друкуються дитячі книжки, випускаються багаточисельні переклади іноземної як класичної, так і сучасної літератури. За останні роки активізувався випуск творів сучасних українських літераторів. Відповідно, розвивається і сучасна книжкова графіка. Декілька імен ілюстраторів на сьогодні є вже знаковими для української книжкової графіки.

Якщо говорити про дитячу книгу, передусім можна згадати художників, що співпрацюють з видавництвом «А-ба-ба-га-ла-ма-га». Прикладом є художник Кость Лавро, чії роботи нагороджувались багаточисельними преміями.

Сьогодні відомими за межами країни є також ілюстрації художника Владислава Ерко. Знаменитим його зробили малюнки до дитячих казок видання «А-ба-ба-га-ла-ма-га». Оформлення книжки «Снігова королева» було високо оцінено як в Україні так і закордоном. Зберігаючи свою манеру приділення уваги до найменших деталей, у книжках для дорослих він значно менше застосовує колір, схиляючись скоріше до чорно-білої графіки. Яскравим зразком оформлення дорослого віршованого твору є робота «Гамлет. Принц Датський» Вільяма Шекспіра, видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА». Книга стала одним з перших, і дуже успішних, спроб видавництва залучити і дорослу аудиторію. Чорно-білі графічні малюнки художник доповнює золотим кольором, додаючи драматизму новому виданні легендарного твору.

Окремої уваги заслуговують ілюстрації та загальне оформлення сучасних українських авторів віршів, що працюють на дорослу аудиторію. Серед розмаїття класики, іноземних авторів і взагалі, більшого попиту на прозу, а не на поезію, видавцям доводиться особливо прискіпливо обирати ілюстраторів до подібних видань, для того, щоб зацікавити як можна більшу аудиторію.

Серед сучасних українських видань є приклади створення ілюстрацій відомими живописцями. Ілюстрації Олександра Ройтбурда до віршованої збірки Сергія Жадана «Тамплієри» видавництва Книги – XXI, Meridian Czernowitz. Гостроактуальні, пронизливі вірші С. Жадана сьогодні відомі широкому загалу, мало який інший поет чи письменник сучасності в нашій країні має таку популярність. Його твори водночас драматичні та саркастичні. Тому, цілком логічно їх доповнюють роботи О. Ройтбурда, що також завжди притримувався соціальних та саркастичних за вирішенням напрямів у своїй

творчості. О. Ройтбурд працює передусім у техніці олійного живопису. В його роботах присутнє гостре сатиричне відображення реалій нашого часу, створені ним обкладинки зачіпають та привертають увагу до книги.

Інша віршована збірка С. Жадана, оформлена за допомогою чорно-білих чи неясних кольорових фото, автором яких є сам поет, та харківським дизайнером Іллею Павловим. На фото фрагменти фактури – будівель, рослин, міські та інші пейзажі, за допомогою яких створюється напруга.

Ще один український поет, що бере безпосередню участь у створенні ілюстрацій до власних творів це Юрко Іздрик. Прикладом є його віршована збірка «Календар», що вийшла друком у 2015 в львівського видання «Старий Лев». Маючи тривалий досвід видавництва власного журналу, Іздрик використовує принципи, притаманні дизайну прогресивної періодики, у художньому оформленні своєї книги. Основою стають фото, з зображення різноманітних предметів та фактур.

Українська книжкова графіка сьогодні швидко розвивається, що пов'язано з затребуваністю на ринку саме українських видань, зниженням попиту на книжки російських видавництв, впливом масштабних літературних ярмарків як Книжковий Арсенал у Києві чи Медвін у Львові. Незважаючи на присутність різної якості видань, адже на книжкових полицях в магазинах можна зустріти книжки і не завжди високого професійного рівня, на сьогоднішній день на ринку з'являються видання ілюстровані високопрофесійними сучасними українськими художниками, які слідкують за світовими тенденціями та експериментують. Традиційно сильною в Україні залишається класична книжкова графіка, але митці відкриті і до експерименту. Часто ілюструючи віршовані видання, художники прагнуть до новаторських рішень, що допомагають розкрити зміст сучасних оригінальних творів.

Коваль В.Ю.

студент,

Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

РАЦІОНАЛЬНЕ ТА ІРРАЦІОНАЛЬНЕ У СТВОРЕННІ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ

Різнманіття стилів та напрямків вимагає від сучасних художників пошуку новітніх засобів формування та втілення ідей. Одним з методів такого пошуку може бути заглиблення у підсвідоме задля створення образу-символу, який буде абстрактним, матиме багатозначне асоціативне тлумачення і тому набуде виключної яскравості. Адже з розвитком людської думки палітра ідей та їх форм вираження змінюється і в наш час перед нами розкриваються нові горизонти.